

გაგებული, თუ რომელი გვარი იყო ლენინების მართლდანი ცნობილი და მიღებული თვითად ანუ აზნაურად სანდო ხელის სამთავრო სასახლის მიერ. თავად ჩიქოვანი უკვე მიუწვევით ქუთაისის დებუტატთა კრებაში ფიცის მისაღებად, მაგრამ ჯერ არ გამოცხადებულა. ამის მიზეზის ის გარეობაა, რომ ხსენებულ მხარის წარმომადგენელი დებუტატთა კრებაში მთავრობისაგან არავითარი ჯამაგირი არა აქვთ დანიშნული და თავისი ხარჯით სამიმოდა და თითქმის შეუძლებელი მათთვის ამდენს ხანს ქუთაისში ცხოვრობა.

ეს საგანი მართლა საყურადღებო საკითხია. რა წყაროთი უნდა იცხოვროს ამ სამმა კაცმა ქუთაისში, ვიდრე დებუტატთა კრებული სამეგრელოთ თავდაზნაურთა საქმეს სრულად დაამთავრებს? ამ საგნის შესახებ აი ზოგიერთნი რა აზრისანი არიან. რადგანაც თითოეულმა ღირსების მემკვიდრეთა მოწოდებაში უნდა გადასახდეს, თუ თავისი ღირსების მემკვიდრეობა 30 მან. და თუ აზნაურთა არ არის, ეს ფული რას უნდა მიხმარდეს, მიუხედავად სამეგრელოს თავდაზნაურობამ ესთხოვით მთავრობას, რომ ჩვენს დებუტატებს ამ ფულიდან დანიშნოს ჯამაგირი. ზოგი ამბობდა, ბანკა და ლუნიშინის ამით გილდო. მაგრამ, მოგვხსენებია, ზემო მოხსენებულ აზრების განხორციელების დღი მეცადინეობა და დრო სჭირდება ამ დღეს დროს საქმის გარემოება აღირგავდეს, რამის ორი დღეა რადიკალური უსაზღვროდ დაწინაურდა ჩვენს თავდაზნაურობას. ამის გამო ამ ბოლო დროს იმ აზრს დადგენენ, რომ ჩვენს წარმომადგენელს ჩვენს დებუტატთა ჯამაგირი. 22 ენკენისთვის ცაგერის იარაღსაზე თავმოყვრის თავდაზნაურობას ამ საგნის შესახებ სჯა და რჩევა ჰქონდა. თუმცა სრულად არ იყო მივლინის მხარის აზნაურობა, მაგრამ ვინც იყენენ, ისინი-კი ბევრის ბაისისა და კამათის შემდეგ იმ აზრს დაადგენ.

რომ კომლენდ ორ მანეთ ნახევარი გარდაცხადდა წლიურად ჩვენის დებუტატის ჯამაგირად. თუ ვინც არ დაესწრო ამ აზრის გარდაწყვეტას, ისინი დასთანხმდნენ, საკმაო თანხა შესდგება: ჩვენს მხარეში თითქმის რვა-ათ კომლენდ ითვლება თავად მხარეთა კომლენდ და ორი თასი მანეთით ერთის კაცის საცხოვრებლად ქუთაისში ბარაქანი ჯამაგირია. მაგრამ მთელი სასოვალდებო რომ დათანხმდეს და ფულზედ „შეიკრიბოს, ჩვენს აზრით, ეს ფულები უზჯობესი იქნება დებუტატთა კრებას ჩამოხადეს და იმან აძლიოს ხოლმე მხარის წარმომადგენელს თითოურად ხვედრი ჯამაგირი.

ერთი უმაჯორესი მიზეზი ჩვენში უერთიერთი შორის განუწყვეტლის დავა-საჩივრისა და ხშირად მცდელობისაც ადგილ-მამულის კუთვნილობის განთავსებულა. ამის გამო ერთმანეთ შორის ერთი უსიყვარული ალიაქოთია ატეხილი. ამას წინადა ამ მიზეზით მცდელობა მოხდა სოფ. ჩოლოურში. ალექსანდრე და ჯამაგირ გარდაცხადებს, რომელიც სომინდი მიქაშადა თორმე ყანიდან, მოსწყვიან ბასა, ყრამანი და ფრიადიანი გარდაცხადები და დაუწყია ჩაბუთი. საქმე ისე გამწვავებულა, რომ იარაღი-კი უხმარიათ. ამ ბრძოლაში ნუთი დაჭრილა და ერთიც, ბასა გარდაცხადებ, უკვე გამოუსალსმებით ამ წუთი-სოფლისათვის.

ჭაბოსოზო გელაგანი

რუსეთი

ვენის მახლობლად, სულ სამი საათის სავალზე, დებუტატთა ერთი პატარა ქალაქი მელცი. ამ ქალაქში 23 სექტემბერს ძველი აუგეს 1805 წ. 13 სექტემბერს, საშინლის სიყვდილოთ გარდაცვალებულს 300 რუსეთის მეომარს. აი როგორ მოხდა ეს საზარელი ამბავი. აუსტრიის ბრძოლის შემდეგ, როცა მოკავშირე სახელმწიფოების ჯარი დამარცხდა,

ფრანგებმა 1200 კაცი დაატყვევეს და ზემოხსენებულს ქალაქში წაიყვანეს. ამ ქალაქში ბენდუქტების დიდი მონასტერია და მონასტრის ფრანგებმა ციხედ აქციეს. კომენდანტმა ამ მონასტერში ერთი მალაი კოშკი ნახა და შვი ხსენა 500 რუსის მოკლეს. უნდა დაეფიქტოთ, რომ ამ კოშკს მხოლოდ ერთი კარი ჰქონდა და ფანჯარა-კი არც ერთი.

გაიარა ერთმა ლაშქ. მეორე დღეს მცველები მივიდნენ კოშკით დაეცვებულითა სანახავად. გაიღეს კარი. კოშკში ხმაურმა არა იყო-რა, რაინა, დიდი ლაშქარი სიშუმე სუფევდა. ხმა გასცეს, მაგრამ პასუხად არასიდან მიესმია. მცველები შევიდნენ კოშკში და თვალ-წინ წარმოუდგათ საშინელი სანახავი. 500 საბარლო ტყვე იატაკზე ყვარა უძრავად. ამასთანავე მცველებს ეცათ საშინელი კომლი და დამწვარის ნახარის სუნე, ცხელი იყო, რომ ტყვეები ამ სუნითა და კომლით ამომჩრჩაიყვნენ. მაშინვე გამოიტანეს გარედ და ორასი კაცი ძლივ მოაბრუნეს. ბოლო დროს კოშკის ქველზე, სარდავში, ნახეს სამი რუსი მეომარი. ესენი-კი კარგად გადარჩენილიყვნენ, მაგრამ სწორედ ისინი-კი ყოველიყვნენ მიზეზი აზნაუგების სიყვდილის. ეს სამი კაცი ჩასულიყო ქველზე, სარდავში, და ძალიან მოსტყვევნილი, შეშინებული სადღაც და დაწინით ცეცხლი. ცეცხლის კომლი ასულა კოშკი და საბარლო იქ მყოფნი ამოურჩეა. გარდაცვალებულნი ერთს დიდს ხეცაზე დასაწვავს და დაწინით მახლობლად და სავლეს უზარლო ხსიჯვარი დადგეს. ამ ჯვარს ადგილობრივი მსოფრეზები „Russen kreuz“-ს ეძახიან.

ბოლო დროს ეს ამბავი გამოაქვეყნა რუსეთის ჯარის პოლიტიკის ხუფემა. ზუვი სამხედრო ისტორიის მასალას აგროვებდა. ვენაში და იქ სამხედრო არხივებში შეხედა ჩაწერილი ეს ამბავი. იმ წამსვე მელციის ბიუტერგენისგან წერილი დაევიხია, ამ ამბის ხომ არ იცო-რაო. აღმოჩნდა, რომ ეს ამბავი მელციის და იქაურ მინასტრის არხივებშიც ყო-

ფილიყო ჩაწერილი. შეიტყო რა ეს ამბავი, მაშინვე წავიდა მელცი, დაწერილობით გაიგო საქმის გარემოება და ყველაფერი აცნობა მთავრობას. მასში გამოცხადდა უმაღლესი ბრძანება ამ მეომართა სავლესზედ ძველის აგების შესახებ. მელციის სასოვალდობაში სიამოვნებით დაუთმო ადგილი ამ ძველისათვის. 23 სექტემბრისთვის სუვე ძველი მზად იყო—სადა შევის სინატრის გვარი, სიმაღლით ორ საცენზე მეტი. ზედ ოქროს ასოებით ერთს მხარეს აწერია: „საუსურად სახსენებლად სამაისის რუსის მეომარ-ბრძანებით 1891 წ.“ მეორე მხარეს ასეთივე წარწერა გერმანულად. გვარი დადგმულია მთავის სინატრის თეთრის ხისა ქვის კარკიტლებზე, გარშემო ძველს თუჯის ჯაჭვი აქვს შემორტყმული—და ხეხილებია ჩარტული. ძველის სახარხივებლად ზემოტრის დეკანოზი თაყვრილი იყო მიწვეული. უკრთხვავზე დაესწრენ რუსეთის წარმომადგენლის მოადგილე თავადი კანტაუზენი, პოლიკოვნიკი ზუვი მელციელი, აუსტრიის გენერალ-მაიორი ბეცი, აუსტრიის სამხედრო არხივების დირექტორი შნაიფი, მელციის ბურგერმისტერი, როცა და აუსტრიის ჯარები და მხარეები ხალხი. ხალხი 12¹/₂, საათზე შეიკრიბა. პანაშვილის შემდეგ ჯერ ზუვი წარმოსთქა სიტყვა, შემდეგ ბეცმა და პიშინა. ეს სიტყვები მიხედა ვენის გაზეთებში, დღესასწაული სალილით დამთავრდა, რომელზედ 60 კაცი დაღუპილა.

— გაზეთი „Новости“-ს სწერს ერთი საზღვარ გარედ მოგზაურის სიტყვით, რომ ი. ს. ტურგენევის სახლი ბაღენ-ბაღენში ამ უმაღ გრავე ბოსმარეს ეკუთვნის, რომელიც მოწინააღმდეგე და ხელუხლები ინახავს ყველაფერს, რა-კი-ც დარჩა ტურგენევის ამ ქალაქში. კაბინეტ შენახულია ხელუხლებლად, რასაკარგვლია, ისე, როგორც იყო წინადა. შიგ სხვადასხვა ტურგენევის საწერი სტალი: წიგნების

შეკვები და სხვა სამკაული. კაბინეტშივე არის თავად ბისმარკის სურათი, მისივე ხელ მოწერილი.

უცხოეთი

საზრანაშთი. გაზ. „Temps“-ში დაბეჭდილია შემდეგი წერილი ეთულ სიმონის ვერობის ცხლანდელ ვითარების შესახებ:

„ვერობის პოლიტიკაში მხოლოდ ორი საზოთიო საგანია დღესდღეობის. ერთია საქმე ელხის ლოტარინგისა და მეორე თავდებობის კონონისა. ბოლგარია და ეგვიპტის ოკუპაცია, მართალია, კარგა თავსაძურევე საქმე, მაგრამ, ელხისა და რომის საქმესთან შედარებით ბევრად უფრო მკითხვენი მნიშვნელობა აქვს. საფრანგეთსა სწამებენ რომში, რომ ვითომ განზრახვა აქვს, მოსპოს იტალიის ერთიანობა და აიღონოს საგრო ხელშეწყობა პაპისა. ბერლინი სწამებენ, რომ საფრანგეთსა მსურს, დაბრუნოს უკან ელხის-ლოტარინგია. ნამდვილად-კი დიდს უმრავლესობას საფრანგეთის ერისის ფიქრად-კი არა აქვს პაპის ხელშეწყობის აღდგენა; იმდენად ფიქრად არა აქვს, რომ არ-კი სტილიობს, ეს საყვედური რომიშორის თავიდა. თქმა არ უნდა, რომ გრანდმა პაპოლიკოზის სარწმუნოებისა ჯერ კიდევ პლევის საფრანგეთის მვიდრთა შორის, მაგრამ ბატონობა სამღვდელთა მსულედ იყავებოდ და არა მართა რესპუბლიკის დროს, არამედ სხვა დროსაც. საფრანგეთი ელიბე-ავგუსტოს დროით თითქმის იმდენად იყო გამსქველული ლითონისწივებით და კათოლიკობის სარწმუნოების გრანდობა, რომ დენდაც ცხლანდელი საწმინდოებისა საფრანგეთი. არც წეს. რთულიყო იყო კრელიკალი, თუმცა ჯვაროსანთა შორის ერთი და წინდათა-თანაც შეირაცხა ეკლესიის მიერ. რადგანადღები ლიულიყო მე-XIV-ში უფრო

ელიაშერ ელაშერა: ქილაძე: ამირჯანი: ავაქაშვი: ციციშვილი დავით: სხვანი: ჩუენი: კარისა: ვაზირნი: შიოშ: ფალავანდის: შვილი: ვაგნაროზ: ფალავანდის: შვილი: მარკა: შარათა: შვილი: თამაზრაზ: ლაშის: შვილი: 3) მამის: მამა კუქუმიძე ყელ: გრემლი: ჩხეტიძე: გიორგია: ერის: თავი: კახაბერი: ლომინაძე: როსტომი: ჩიგვაძე: ხაფილანდრო ლილაძე 4): ლომინი: მიქელაძე: ფანუელ ლაფიცი-ბუტი. საყან: მამუტაძე: დემეტრე: ზემეტი: ლომინი: მამაძე: გიორგია: ლილაძე: მოსათი: ჯარაღაი: ქორთიძე: შამადგლო ლობაჩიანი: ელი: ბაღირ გოშაძე: ულაშაძე: ანუარსკარი: არლოვანი: შარკაშვი: ალთუმშიარი: ამამაძე: თუმელი: ყუდუბაძე: აწი: სხვანი: კარის ჩუენისა: ვაზირნი: და ხელისა მქო-ჩუენისა: მესტირეთა: მენადარეთა: უხუტყენსი: მოლარეთა: და: ბაზირათა: უხუტყენსი: თქვენცა დაუ-მტკიცეთ: ბრძანება: და: სიგელი:

ეს: აწი: ქრისტეს (sic): მიერ: უკრთხვით: ყურთხვით: ქართლისა: ქათალიკონსა: და: ებისკოპოსნი: თქვენთა: ჯვარითა: თქვენიითა: ამფორითა: თქვენცა: ასრე: და უმტკიცეთ: ლიტინიერისა (sic): ქათალიკონსა: და: ებისკოპოსნი: თქვენცა: ასრე: დაუმტკიცეთ: ბრძანება: და: სიგელი: სვიმონ მაწყვარელი: მანუელ ქუთათელი: დავით: ცხეთელი: ელია: ქუინდელი (sic): ბართლომე: ციმიშელი): რომანი: მოქელი: გიორგია: ბელი: ელი: სამ: ხომელი: ეფემის: ცხეთელი: თეოდორე: დრანდელი: თქვენთა: ჯვარითა: თქვენცა ასრე დაუმტკიცეთ: ბრძანება: და: სიგელი: ესე: ეამსა: ლექსანდრე: მეფობისას: ქორანიკონსა: ცხრა: ას: სამოცდა: ხელს: თვისა: მამისა: აზიღმეტსა (sic): რეალთა: მიდინისა: იოვანისთა: ამან 5).

ჯერ უნდა შევნიშოთ, რომ ამ სიგელის ქორანიკონში აშკარა შეცდომაა. ცხრაას სამოც-და რვა ქორანიკონი ვერაფრით ვერ გამართლებდა, ვინაიდან მთელი ციცი კინკლაის ხუთას ოცდა ოთრმეტს არ ადებტაბეა, არც სიგელიდან, მივიღოთ,

რომ ეს ქორანიკონი პირდაპირ უზენედეს წელს ქრისტეს დასაბუდდგან, რადგანაც იმ ანკარიში მეთაუ საუკუნე გამოავა და მეთაუ საუკუნეში არც მეფე ყოფილა ალექსანდრეს სახელ-წოდებით, არც ლეგენლობა იყო, არც დადიანობა და არც ათაბაგობა. გარდა ამის, თვით პალოგრაფიული ხასიათი სიგელის, რომელიც დაწერილია მცველების ხელით, უარყოფს ამ მოსაზრებას; მაშასადამე, ქორანიკონში აქ აშკარა შეცდომაა. მაგრამ, მიუხედავად იმისა, ჩვენ მაინც ვადაქრთ შევიგლითა ვუწვევართ, თუ რომელს დროს, ანუ რომელს ალექსანდრე მეფეს ეკუთვნის ეს სიგელი. ექვს ვარეშა, რომ აქ მოხსენებული მეფე ალექსანდრე არის ალექსანდრე გიორგის ძე, მცხეთის ხელ-მეორედ აღმშენებელი, რომელიც მეფობდა 1413—1442 წ. სწორედ ამ ალექსანდრეს დროს სოვრობდა ამ სიგელში მოხსენებული ივანე ათაბაგი და ეს გარემოება უმეტესად ამტკიცებს, რომ სიგელი ზემოხსენებულს ალექსანდრე მეფეს ეკუთვნის. ივანე იყო ბექა მცხრეს ძე და ათაბაგად დასვა გიორგი მეშვიდე, მაგრამ მესხის ძემა, 1391 წ. ივანე ათაბაგი თავდაპირველად წინა-აღუდგა ალექ-

სანდრე მეფეს, მაგრამ 1415 წ. იძლია და დაპატიმრებულ იქნა მელის მიერ, მერმე ივანე ევედრა ალექსანდრეს შენდობას და მეფემ ყვალად დაუბრუნა ათაბაგობა. მიიკვლია ივანე 1444 წ. (ქართლის ცხოვრება, ტ. I, გ. 473, ტომი II, გ. 152, ვახუშტის ისტორია, ბაქრაძის გამოცემა, გ. 298).

ეს სიგელი მრავალის მხრით არის საყურადღებო ჩვენთვის. იგი შეუსჭენს მთელს მეფობას ალექსანდრეს, ამ მეფობის შესახებ ძლიერ ცოტა ცნობები გვაქვს ქართლის ცხოვრებაში, ვახუშტი ქართლის ცხოვრებაზე მეტს ცნობებს გაძილეს, მაგრამ საქმაო არც ეს არის და შემოწმებულ საქორთა. ჩვენ ვიცით, რომ ალექსანდრემ აღადგინა ერთ-მეფობა მთელს საქათველოში, მაგრამ მუდამდენად მარჯვედ ებუჩა ეს ერთ-მეფობა, რამდენად ძლიერ იყო მეფე, როგორ მპოჩილებდნენ მას წარჩინებულნი კაცი და ფეოდალები სხვადასხვა თემისანი და როგორც მთლიანად მოცილებდებოდა ქონდა ერისთავებს მეფესთან — ყველა ამის დასამტკიცებელი და შემწამებელი საბუთები აქომამდელ ცნობილ წყაროებში საკმაო არ არის. ბოლო ეს სიგელი,

5) ლაშის შეიღებულ უნდა იყოს ისმებოდენ ვინაიდან ლაშის შეიღებუ. ე. ო. 6) აღმდებნი უნდა იყვნენ ცხლანდელი ლადაბრძენი. ე. ო.

საპოლიტიკო მიზეზებით განდა, ვიდრე რელიგიურათა. ხოლო მისმა შესანიშნავმა დელეგაციამ 1682 წ. სრულიად დაუმორჩილა სარწმუნოება პოლიტიკას; ამ დელეგაციამ გაუკეთა ეგაზი და გარემოებას, რომ ცკულსა სახელმწიფო დაწესებულებებში იქნა გამოცხადებული და შეკრული კონკორდატი 1802 წლისა. ყოველთვის, როცა-ცა სახელმწიფოებმა საერო საქმეებში გარკოდა, საწინდელი წინააღმდეგობა იტყუებოდა ხოლმე. ესეც ასეთი წინააღმდეგობა სწამს საფრანგეთში და აი როცა რომანოვების ჩივიან, სამიხი მიზეზი რომ არა არის, რამ გააძლიერა ეს წინააღმდეგობა, აღიბის იქით, კრისპი და მისი მეგობრები ამტკიცებენ, პაპი და საფრანგეთის მლოცავნი შეითქვენ ღუნდათ, პაპის სახელმწიფო აღადგინონო. ამისათვის მითქმა-მოთქმა სრულიად არ შეესაბამება იმას, რაც ამბავია ჩვენს ქვეყანაში, მაგრამ კალიშ-ში-კი ასე ფიქრობენ. სხვა საბუთიც რომ არ გავკონდეს-რა ასეთი ჩვენსა მომართულის საყვედურის უარ-ყოფისათვის, საქმთა, ვაგისენოთ სიტყვანი, წარმოთქმულნი ნიკაში ჩვენ იტალიელ მეგობრების მიერ გარბილადის ძეგლის წინაშე. ექვი არ არის, რომ ჩრდილო გერმანიის ზოგიერთ მეციღრთა შორის არსებობს დიდი სიძულვილი ფრანგებისა, რომელნიც იმით თვითან მოსისხლე მტრებად მიიჩნიათ. უზარულესობა-კი გერმანიის მშვიდობიანობას არის მოუადინებელი, მშვიდობიანობა—ასეთია სურვილი, თქმა არ უნდა, უფრო გავლენიან და კეთილ-გონიერ გერმანიის სახელმწიფო კაცთა-ცა. ამათ-მა უზარულესობა ძალიან კარგად იცის, რა შეცდომა ჩაიდინა გერმანიამ, საფრანგეთის მიწა-წყალს რომ ისეთი ამბუტაკია უყა. ისინი ხმა-მალა ჩივიან საფრანგეთზე და ამბობენ: რა არის რომ არას გზით არ უნდა დაიფიქროს, რაც მოხდა, რაც იყო—იყო, მაგრამ ნამდვილად-კი სრულად საოცრად არა აქვთ ჩვენ მიერ მათზე გულის მოუბრუნებლობა. იმით ძალიან კარგად იციან, რა ძმობა და ერთობა გვექონდა ჩვენ

მიერ დაკარგულბთან. ჩვენ რომ თავი დავმცირათ და გული ვაჩვენოთ, აი გვიდა შეგარბილით, გერმანულად სრულიადიკ და დაიჯერებენ და იტყვიან, პირველობით მოსლით ეგა, თოვმ გულით მაგას არის დროს არ მოინდომებენო. ჩვენ ასეთი პირველობა და თავის დამკრება არ იქცა, არ დავმალეთ ჩვენი მწუხარება, მაგრამ თან იმდენი კეთილ-გონიერება გამოვიჩინეთ, რომ მიგებდით, რამდენად დიდი უფურცლები იქნება დროის დროს შეთოფ-იარაღების დროს ომის დაწყება და გაბედვად, ვისგანაც უნდა იყოს. გაუზიად-დესლიე შეიძლება ესთქვათ, რომ ასეთი შეგნება ჩვენ მიერ ესლანდელის ვითარებისა, ასეთი ძალიანა ჩვენ და დათარუნვა ჩვენის სურვილებისა, ნაკლებ პატივ საცემი არ არის ჩვენი ჩვენის განსაზღვრულის აღიარებისთვის, ვიდრე ის ქველობანი, რომელიც გამოვიჩინეთ ჩვენის ფინანსებისა, შრომისა და ჯარების მოწყობისა საქმეში. ამომარჩევლნი, პალატები, მთავრობა, რომელიც ასე მამოძლე სცვილიან ერთმანეთს, შესაძლია, არა ერთსა და ორს შეეცდომასი საქმიან საშინაო პოლიტიკის საქმეებში, ხოლო ჩვენი საგარეო რეცა, თვ-დაქერილი და არც თავის ვერსისა და იერის დამკარგვლი. არც ერთი ის საქმე, რომელიც ამჟოებში და აღელვებდა ამ ბოლოს დროს იერსა, ჩვენი დაწყებულ არ არის; პირ-იქით, ჩვენ მუდამ იმითენ ვიყავით, ვინც ახერხებდა იმ საქმეების ეკრობის თვინად აცილებას. მაგრამ, სამწუხაროდ, რაც უფრო გავითვალ-განიერდნენ მთავრობანი, მით უფრო მატულობს უფურცლება იმით, ვინც თავიანთს ურდოვდა და უადვილა ყვიროლით, ომი გვიანდა, შურის გება გვეწყურიათ, მიზეზს ამლევენ ჩვენ მტრებს, უსიამოვნება იქიანიონ ჩვენთან. ისეთი კაცები რომ იქნაონდნენ ასე, რომელთაც არც განათლება აქვთ, არც გავრდილობა, ამისთანებება და დეე იყვირონ, რამდენ

ნიც უნდათ, A Strasbourg, როგორც ჰყვიროდნენ 1870 წელს A Berlin-ი. ჩვენ ის გავიკრებებს მხოლოდ, რომ ასე იტყვიან და ასეთს პასუხის გებას ტვირთულობენ კაცნი განათლებულნი, დეუტატები და ეურნალისტები. ვითარება ომის წარმოებისა და ლაშქრობისა ამ ოცის წლის განმავლობაში ისეთ ნიარად შეიკვალა, რომ არც ერთი სახელმწიფო კაცი არ იტვირთებეს, რომ იმან დასკოლოს პირველი თოფი.

ბატ. მთავარლივილი მიმარ ბლო-ჩინილი ახალი აპრიკა პატიონ-სნაპის, ბანათუშისა და სიზრ-ძისა.

დღემდის კიდევ არ ვიცოდით, რომ მთელს საქართველოში მხოლოდ თბილისი იყო ერთად-ერთი ბუდე ბატონისა, განათლებული და სანდო კაცებისა. იქნება იმიტომაც ბ. მთავარლივილი დაიწერა თელავი და გამოეშურა თბილისში, რომ ჩარღი-ულოპი პატონისა, განათლებული და ბძიქენ კაცთა შორის... ღმერთმა ჩვენს მტერსა ნუ თაქმნიდა ამის-სიამოვნება! ნუ თუ მოიპოვებდა მთელს საქართველოში, მთავარელი შრომის გარდა, ისეთი გვაში, რომელმაც სასკოლო და სამარცხვი-ნოდ არ ჩასთავლობს ეს ხებრული აზრი? ვანა ბატონისება, ნდობა და სიბრძნე ქალაქის სიღიდი გაიზიგება და ქალაქში ცხოვრობთ შეიძინება? სწამს, რომ ბ. მთავარელი მტკიცე-ეთ ადგია იმებრალთა აზრს, რომ-ლემდე დაღადებდნენ: სასაყურთო შეს-საგულ-აის კეთადისას რამასმე ყოფი-და?

ჩვენი მოკლე პასუხიდან არ გვეყრა, ვინმე გამოიყვიროს ის დასკვნა, რომ ჩვენ ურს ცხადებდეთ ბ. მთავარელი შრომის გამოუყვებუა. ჩვენ ვუპასუხებთ ბ. მთავარელი შრომს: ბატონი ბრძანდებთ! სრული თანხაში ვართ!—ავგისენით, ღვთის გულისათვის, რა ნიშნავს ქართულს ენაზედ ეს სიტყვები, თუ სრულს თანხობას

არა?! რაიცა შეგება იმას, თუ სად უნდა შეიკრიბნენ ჩვენგან აღრჩულნი პირნი,— ის თვითონ ამ პირთ იციან,—სადაც ნებასთ, ექ შეიკრიბნენ,—თუნდაც იმ სასტუმროში, რომლის ქირობას ბატ. მთავარელი შრომა კისრულობს, მაგრამ ბ. მთავარელი შრომა, ვგონებთ, თვითონვე ნიანოს, რომ ეს ნაბიჯი ვერ მოუვიდა მარჯვედ გადმოდებული,—და ბარა გავიხილოთ შუა გზაზე: ველარც დენ მილის და ველარც უკან—ასეც წინ-მართება ყველის, ვინც ზნელი კეთ-ნიდან პირ-აფარბილი უმართლოდა და პირადი ანგარიში, სწამს ტარ-ლის მოყვასის ვასასერვლად. ამისათვის ვაფრთხილდებით ჩვენ ბ. მთავარელი შრომს, რომ სტატეგის წერის დროს თავის ვინაობა გამოეჩინა, რომ ასე არ გაკადნიერებულიყო მოყვასზე გამოლაშქრებით.

ბატ. მთავარელი შრომა უარს გვიცხადებს, ჩვენს დადგენილს კიბებზედ გადაქრილი პასუხი გვაგოს. ეს ამტკიცებს, რომ მას მთელი მისი პასი ჩვენთან აგებულ ქაინად სრულს სიტყვებდა—და დღეს—მისი სიტყვა, ჩვენდამი მომართული, მარლა კუფ მოგეყავა რჩება?!

დ ე პ ე შ ა

6 ოქტომბერი

პეტერბურში. ფინანსთა სამინისტრო ყოველ კვირა, პარასკეობა, დღეში ტყობილობს ხოლმე ქინა-სთვის ფსებს 41 პურის მოსავალს ადგილში, ეს ცნობები ჩავრთვის იმ განცხადებით, რომელსაც კრისის გზით დეპარტამენტი პეტერბურს ხოლმე ქინახულების ფსის შესახებ და სხ;

სინდონი. დღეს შესრულდა ასი წელიწადი თავ. პატეციონის გარდაცვალების. დღ. დ. დამაზიძე ვასილუბთ ამ თხინას. რედ.

დღ. დ. დამაზიძე ვასილუბთ ამ თხინას. რედ.

ცვალებისა და ამის გამო თავისი სა-ფლავზე, ეკატერინეს ტაძარში, გარდახლი იქნა მოსახსენებელი წორცა და პანაშვილი, რომელსაც დაესწრნენ გუბერნატორი, წარმომადგენელი ოლქიალურ დაწესებულებათა და მოსწავლენი.

როში. დედოფალმა მიწვირა სა-უბზედ მონაცში ჩერობროში მყოფი დიდი მთავრანი ეკატერინე მიხეილის ასული და დიდი მთავრანი ელენე გოვის ასული. გუშინ მათ უშაბლესობის წინაშე წარსდა გრისი და დიდს მთავრინას ღვინე გიორგის ასულს მიულოცა დაწინდა.

ბრძანი. კომერსანთა კრებამ კომიტეტი შეადგინა 20 წევრისაგან საერო დღესასწაულთა გასამართავად რუსეთის ხომალდებისა მოცილისა გამო. კომიტეტს მიემხრო მწერლობის ნაწილი. კრების დასასრულს ხელის მოწერა გამართეს და ყველმე მთავრთა ხელი. „ფრეგატ მინინისა“ და „ლიბერთი დონსკოის“ გარდა, ბრესტში მოელიან კრისებებს: „ზაბაიასა“ და „ვიტაას“.

მაღრილი. დიდი მთავარი ვლადიმერ ალექსანდრის ძე მივიდა ბურგოსში, და იქიანდ გამოეშავებება მადრიდს. რეგენ-დელიაფალი მეჯლისის გამართავს დიდს მთავრის პატეცა-ყველად. ოლქის მოხდენება და სხვა დღესასწაულეზიც გამოართება.

7 ოქტომბერი

ბარლინი. 6 ოქტომბერი. დღეს რუსეთის საგლობის კარის ცკულსაში წირვის დროს წინამძღვარი ეკლესიისა მამა მალციევი, აღნიშნა რა აწინდელი გაკვირება რუსეთის მრავალს ადგილს, ურჩვედა დიდბრ-ჯობას თავი დაანებეთ და ამის სა-ქირო ხარჯი ვაჭრებულთათვის გადასდეთო. წირვის შემდეგ შეწირუ-ლებმა შერგობა დაიწყეს. ამგვარი შეკრება შეწირულებათა ყოველ კვირა მოხდებოა.

როში. კუნძულ პარტელორის და-საღვთით სამს კლომეტრზე გუშინ

სენიებს ჩვენი სიგელი, მაგრამ, როგორც ვიცით, დადიანად აღუქმანდ-რემ დასვა ლიბარტი I, შვილი აფხაზთა მიერ მოკლულის მამა დადიანისა. ვინ იყო შარვაშიძე აღუქმან-დრეს დროს,—არა სწამს ჩვენის წყაროებში, თუმცა ვახუშტი ამბობს ალექსანდრეს წასვლის შესახებ აფხაზებს: „წაიდა აფხაზთს და წაიყვიანა ლიბარტი დადიანი; მოუ-გება შარვაშიძე და დემორჩილა ბრძანებას მისსა, ვითარცა პირველი-თა მეფეთა“ (ვახ. ისტ. გ. 298). უნდა ვიფიქროთ, რომ შარვაშიძე მამის ის არღუნი შარვაშიძე ყოფილა, რომელიც ჩვენს სიგელში მოხსენებულია. გურჯიანი აგორჯანი, ანუ ფარჯანანი, ცნობილი არ არის. საყურადღებოა, რომ გურჯილებს წოდება სენათ-ერისთავისა მეთორმეტე საუუუნიდან დაწყებული ალექსანდრეს დრომდე შეტრჩნიათ. სენათ-ერისთავად იწოდებიან აგრეთვე უხველსიგურჯილები გუბიათისა, შემო-ქმედისა და ლეხთაბის წარწერებში (იხ. ბაქრაძის არხეოლოგიური მოგ-ზარობა გურიაში, გ. 335), მაგრამ მეთხუთვეტე საუუუნიდან ეს წოდება აღარა სწამს გურიაში შეტრჩნისა წყაროებში. სიგელში მოხსენებულია

ელაშერ ვლაშერი ქილაძე. ელაშერ ვლაშერი აქ პირველად იხმარება და რას ნიშნავს, ან რა წოდება და ხარისხია, არ ვიცით. ქილაძე-ნიცა გავიხილონი გვარი იყო იმებრეთისა და ბერძენ-სამეგრელოს ისტორიაში. სიგელში იხსენიება აგრეთვე შამა-დავლა ლიბარტიანი. ლიბარტიანები ეკუთვნოდნენ დადიანის გვარეულობას და, როდესაც პირდაპირი შთა-მოძველობა მთავრებისა მოისპობოდა, ამით ქობინთა უფლებად დადიანობის დადიანის (Brosset. Hist. de la Géorg. t. II, liv. 1, p. 259, n. 2). მათ რომელიც, ვახუშტის სიტყვით, შეი-კრება მათი ძირის ქუონდილიდენ უნაგირამდე (და არს ქუონდილიდენ უნაგირამდე მათი ძირი სალიბარტიან-ობა. ვახ. გეოგრაფია, გ. 396). ხოლო სამეგრელოს უკანასკნელის მთავრის, დავით დადიანის სიტყვით, სალიბარტიანო არის მშვენიერი დე-გილი სამეგრელოს ჩრდილოეთს მთებში, სადაც ოდესმე უცხოვრია რომელსამე ლიბარტს, დადიანების წინაპრად წოდებულს; შემდეგ ის სა-მეგრელოს მთავრის შთამომავალი, რომელიც იქ ბატონობდა, იწოდებოდა ლიბარტიანად, (Hist de la

Géor. t. II, liv. 1, p. 278—279). ჩემ იყო ის პირველი ლიბარტიანი, რომლიდანაც იწყება წოდება ლიბარტიანებისა, ან როდის ცხოვრობდა იგი, არ ვიცით *). 1568 წლის ქორანიონი ვახუშტი პირველად იხსენიებს ლიბარტიანს, მაგრამ სახელს არ უწევებს (ქართ. ცხ. ტ. II, გ. 244 და 191). პირველი ლიბარტიანად გვჩრ-ჯვრობით ცნობილია გიორგი ლიბარტიანი, დადიანის ლევან პირველის ძე, რომელიც სცხოვრობდა მეთექვსმეტე საუუუნის დამლევს და მეთექვსმეტე დასაწყისში. რიადი თქმა უნდა, რომ ჩვენს სიგელში მოხსენებული შამადავლა უძვე-ლესად უნდა ჩაითვალოს აქამომდე ცნობილი ლიბარტიანთა შორის. ჩვე-ნის მოსაზრებით, ეს შამადავლა შვილი უნდა იყოს იმ ლიბარტი პირველის, რომელიც, როგორც ზემოდ მივი-ხსენეთ, დადიანად დასვა ალექსან-

*) რაღა თქმა უნდა, რომ სიტყვა ლიბარტიანი წარმოსდგება საყუთარის სხვილის ლიბარტიანსაგან. ვახუშტი იხსენიებს ანუე სიტყვადან წარმოსდგარს ძველ გვარს ლიბარტიანს (შამადავლა, რომელი იყო ლიბარტიანის ძე) და შემდეგ კიდევ ლიბარტიანს (იხ. გეოგრაფია ვახ. გ. 383 და 490).

დღე მფევე. სხენდელს ლიბარტს მარტოდა ჰყავდა შვილი სახელად შამადავლა. ეს უკანასკნელი მამის სიბრძანებისა, ან როდის ცხოვრობდა იგი, არ ვიცით *). 1568 წლის ქორანიონი ვახუშტი პირველად იხსენიებს ლიბარტიანს, მაგრამ სახელს არ უწევებს (ქართ. ცხ. ტ. II, გ. 244 და 191). პირველი ლიბარტიანად გვჩრ-ჯვრობით ცნობილია გიორგი ლიბარტიანი, დადიანის ლევან პირველის ძე, რომელიც სცხოვრობდა მეთექვსმეტე საუუუნის დამლევს და მეთექვსმეტე დასაწყისში. რიადი თქმა უნდა, რომ ჩვენს სიგელში მოხსენებული შამადავლა უძვე-ლესად უნდა ჩაითვალოს აქამომდე ცნობილი ლიბარტიანთა შორის. ჩვე-ნის მოსაზრებით, ეს შამადავლა შვილი უნდა იყოს იმ ლიბარტი პირველის, რომელიც, როგორც ზემოდ მივი-ხსენეთ, დადიანად დასვა ალექსან-

დღე მფევე. სხენდელს ლიბარტს მარტოდა ჰყავდა შვილი სახელად შამადავლა. ეს უკანასკნელი მამის სიბრძანებისა, ან როდის ცხოვრობდა იგი, არ ვიცით *). 1568 წლის ქორანიონი ვახუშტი პირველად იხსენიებს ლიბარტიანს, მაგრამ სახელს არ უწევებს (ქართ. ცხ. ტ. II, გ. 244 და 191). პირველი ლიბარტიანად გვჩრ-ჯვრობით ცნობილია გიორგი ლიბარტიანი, დადიანის ლევან პირველის ძე, რომელიც სცხოვრობდა მეთექვსმეტე საუუუნის დამლევს და მეთექვსმეტე დასაწყისში. რიადი თქმა უნდა, რომ ჩვენს სიგელში მოხსენებული შამადავლა უძვე-ლესად უნდა ჩაითვალოს აქამომდე ცნობილი ლიბარტიანთა შორის. ჩვე-ნის მოსაზრებით, ეს შამადავლა შვილი უნდა იყოს იმ ლიბარტი პირველის, რომელიც, როგორც ზემოდ მივი-ხსენეთ, დადიანად დასვა ალექსან-

დღე მფევე. სხენდელს ლიბარტს მარტოდა ჰყავდა შვილი სახელად შამადავლა. ეს უკანასკნელი მამის სიბრძანებისა, ან როდის ცხოვრობდა იგი, არ ვიცით *). 1568 წლის ქორანიონი ვახუშტი პირველად იხსენიებს ლიბარტიანს, მაგრამ სახელს არ უწევებს (ქართ. ცხ. ტ. II, გ. 244 და 191). პირველი ლიბარტიანად გვჩრ-ჯვრობით ცნობილია გიორგი ლიბარტიანი, დადიანის ლევან პირველის ძე, რომელიც სცხოვრობდა მეთექვსმეტე საუუუნის დამლევს და მეთექვსმეტე დასაწყისში. რიადი თქმა უნდა, რომ ჩვენს სიგელში მოხსენებული შამადავლა უძვე-ლესად უნდა ჩაითვალოს აქამომდე ცნობილი ლიბარტიანთა შორის. ჩვე-ნის მოსაზრებით, ეს შამადავლა შვილი უნდა იყოს იმ ლიბარტი პირველის, რომელიც, როგორც ზემოდ მივი-ხსენეთ, დადიანად დასვა ალექსან-

ზღვარზე ამოვარდა დიდი ველოკანი, რომელიც ეკუთვნის, ქვეყნისა და კვირის ავრკვევს. ამ ფრკვევას ქვეშენის გრავინივც მოჰყავს.

პეტერბურგის ბირჟა, 4 ოქტომბერი

საბრუნო	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხეივანი-მანათი ოქრო	7, 85	7, 80	—
ტომისის ველოკანი	151	151 1/2	—
მანეთიანი ველოკანი	1, 11	—	—
ფული	—	—	—
პირველი მინა-განის სესხის მიძღვენი	—	—	234 1/2
მორისა	—	—	21 1/2
მესამისა	—	—	—
სახელმწიფო თავად-სა-ნაუროის ბანკის ფურ.	—	—	211
ცვლი	—	—	—
გირავნობის ფურცელი	—	—	—
ტელისის ბანკის	—	—	—
ქუთაისის ბანკის	—	—	—
ტელისის საერთო-ობა ნილოს საზოგადოებისა	—	—	—

მიმოსვლა ცაცხლის გამეფისა შამს ზღვარზე

ბათუმში დღის: ხუთშაბათობით, ნაშუადღევს 4 საათზე მოკლე გზით და ნოკარისათვის და კვირში შუადღის შაბათობით სასამოს 8 საათზე შობის გზით (კვირს ნათ-სადგურში შეივლიან).

კვირობით, საღამოთა, სახლგარ-გარო, სტამბოლადმე მიდის.

ბათუმში მოდის ოდესიდან: სამ-უახლოობით შუა-ღამის, შობის გზით. პარაკობით, დღით-ოდესიდან მოკლე გზით (კვირს და ნოკარისათვის ში შეივლიან).

შაბათობით, დღით, სტამბოლადმე. ფოთიდან ბათუმში მოდის სამშაბათობით—მისი შუადღე, როგა სოხუმში-მად შობის გზით შობის გზით. ხუთ-შაბათობით—დღის 9 საათზე დამა-სწრობს მოკლე გზით მოსიარულე გ-კასიას და ფოთის გზისა.

შაბათობით, დღის 9 საათზე, და მისწრობს შობის გზით მოსიარულე გ-კასიას-ფოთისათვის და რუმულას ასტო-ღისათვის წამსადღე გემებს.

ბათუმშიდან ფოთის მიდის პარაკობითა და კვირობით. რაკა გემი მო-გა ფოთადმე, ბათუმის სასტუმრო ტად-სწვეტის სოფელ, როდის წაგა ჰქვან.

ამის გარდა უკლებლად ფოთში მო-დან ოდესიდან და ფოთში გ-კასიას ნათ-სადგურშიდან ტად-სწვეტისა და-სე გემებსა.

განცხადებანი

ქართული თეატრი
ოთხშაბათს, 9 ოქტომბერს,
ქართულ დრამატულ საზოგადოების
დასასვენებელ წარმოდგენილად იქნება:
შხანი-მოტოვის მსხმარალი
ღრამა 4 მოქმედ. ჩუბოვის თარგ. მ. ნასი-ძისა

II ქართული სოკრო

ბ. რატისის დოკტორობით
იმღერებს სსკად-სსკა ქართულს სმებს.
მონაწილეობს მიღებებს: საფაროვისა,
ავლოვისა, ჩერქეზი-შვილისა, ტარი-
ლოვისა, არლანისა, ბანი აბაშიძე,
გუნია, გედევანოვი, კანდელია, შა-

თიროვი, საფაროვი ადამიძე, თამაზი-
შვილი, და სხვა.
დასაწყისი სწორედ 7 1/2 საათზედ.
ადგლებსი ფასი:
ლოკები 3 მანეთიდან მოყოლებუ-
ლი 10 მანეთამდე,
სეამები სამის აბაზიდან სამ მან-
ეთამდე
გადგურება ერთის აბაზიდან მოყოლე-
ბული ორ აბაზამდე.

„მართლმადიდებელი“

წიგნის მაღალაში
ისყიდება შემდეგი ახალი წიგნები:
თხზულებანი ა. ყაზბეგისა
(მოჩნუბარბიძისა) ავ-
ტორის სურათით და
ფაქსიმილით, სამი
ტომი, თითო ტომი
ცალკე 1 მ. 20 კ.
იგივე მშვენიერს ქაღალდ-
ზე და მშვენიერის
უფით თითო ტომი
ცალკე 2 მ. 50 კ.
სამივე ტომი 7 მ.

სრული სამხარეული
ქართულისა და ევრო-
პეული სასწავლებლისა 1 მ. 20 კ.
იგივე უფით 1 მ. 40 კ.
თხზულებანი ი. დავითა-
შვილისა სურათით,
ბიოგრაფიითა და ვაქსი-
მილით 80 კ.
იგივე მშვენიერის უფით 1 მ. 25 კ.
დაბადება და აღზდა ერე-
კლე ბატონი-შვილისა,
ლევენდ. პოემა ბარ-
ნასი 15 კ.

ხალხური ზღაპრები, შე-
კრებილი ვლ. ადნა-
შვილის-მიერ 30 კ.
იგივე უფით 75 კ.
სურამის ციხე, მოთხრ. 25 კ.
„მარაბდა“ ან. ფურცე-
ლიძისა 20 კ.
„წყალობა“—მისივე 20 კ.
„თამარი“ სპარსული ლე-
გენდა 10 კ.
„დემიან“ თარგ. ფაზე-
ლისა 15 კ.
„ცაბა“ III წ. 50 კ.

საზოგადო მიწათ-მოქმე-
დება თხზუ. მ. შაბლი-
შვილისა. 30 კ.
საზოგადო ზოატეხნისა
ანუ საქონლის მოვლა-
მოშენება მისივე. 80 კ.
ვეფხვის ტუაოსანთ, ოზურ-
გეთის გამოკვება 30 კ.
იგივე მშვენიერის უფით 80 კ.
უცანასწენილი დედ სიკ-
ვლით დასასჯელოსა,
მ. ჰოვროსი ფრანგუ-
ლით თარგმ. თ. სახა-
კის-მიერ 30 კ.

მამკადაინთ ლექსები, და-
მატებით ზ. ჭიჭინა-
ძისა 10 კ.
დევით ადამაშენებელი,
დრამა ალ. ორბელია-
ნისა 40 კ.
ბაქვე ისყიდება „სამი გო-
მედი, აქ. ცვაგარელიისა
„თარნიე ერისთავი“
აყაყისა 1 მ.

ქართული საზოგადოების
წიგნის მაღალაში
მიღო გასასყიდალ ახალი წიგნები
ან. ყაზ.
ახსულება ალ. ყაზბეგი-
სა ავტორის სურათით
ტომი I: ელგუჯა, ცოკო
და ელისა 1 20
ტომი II, მამის მკვლელი
და განციხული. 1 20
ტომი III, მოძღვარი და
ციტა 1 20
საუნჯე, მ. ჯანაშვილისა. 20
ცვარი სურათებიანი, საყმაწ-
ვილო წიგნი. 30
სიბრძნის კიდობანი (ქარ-
ბადის) სულაქელიძისა. 1
„ვეფხის-ტყაოსანი“ მე-12
გამოცემა, ოზურგეთში;
ფთხი. 30
ავაზანი, ტრაველი ანტ.
ფურცელიძისა. 30
სამი ბრძენი, ილ. იკონთ-
ლისა. 20
დავით აღმაშენებელი, ღრა-
მა. 40

უკანასკნელი ღვე სიკვლი-
ლით დასასჯელოსა, ვიქ-
ტორ ბიულოვის. თარგ. თ.
სახოკისი 30
ხალხური ზღაპრები, შერე-
ბილი ადნაშვილის მიერ.
ლექსები ნ. ბარათაშვილისა.
ახალი გამოცემა. 30
რამდენიე ლექსი ცახე-
ლისა. 15
თხზულებანი გ. ერისთავი-
სა, მშვენიერს უფით ავ-
ტორის სურათით. 2

ქართული-რუსული ლექსი-
კონი დ. ჩუბინაშვილისა
სამივე ნაწილი. 8
ქართული ლექსიკონი, შე-
დგენილი საბა-სულხან
ორბელიანისაგან 3
გზა ცხოვრებისა, შედგენი-
ლი წიგნისა ალ. ლივუ-
ორისაგან 1
წინამძღვარი ზეცისა. 50
წმინდა ცხოვრება 1 20
იგივე ფილოსოფოს ეხო-
პისა 40
სიბრძნე კაცობრივი 1
ბრძენი 30
მოკლე სახელმძღვანელო
ფრანგულის ენისა, უფით.
მოკლე ფრანგული გრამა-
ტიკა 40

მოკლე მსოფლიო ისტო-
რია ძველთა და ახალ-
თა ნათესავთა დასაბამი-
დგან სოფლისა ვილერ
ლევინდლამდე, უფით. 1 20
მოკლე გეოგრაფია ფიზი-
კური, მოქალაქებრი-
ვი და ისტორიკური,
დამატებით ძველის გეო-
გრაფიისა. 50
მოკლე ქართული გრამა-
ტიკა დამატებით გრამა-
ტიკურის და ლოლიკუ-
რის ანალოგიებისა. 40
მოკლე რეტორიკა, გინა
მჭვერ-მეტყველება სასა-
რგებლოდ ახალგაზდა
წყაწილ-კაცისა, უფით. 50

სნოენია Росии сь Ка-
вказомъ, С. А. Блю-
курова 3

„ივერია“

1891 წ. 1-ს იანვრიდან გამოდის ყოველ-ღვე გარდა იმ
დღეებისა, რომელნიც ზედ მოსდევს კვირა-სუქებს.
12 თვეით. . . 10 მ.—კ. 6 თვეით . . . 6 მ.—კ.
11 ,, . . . 9 ,, 50,, 5 ,, . . . 5 ,, 50,,
10 ,, . . . 8 ,, 75,, 4 ,, . . . 4 ,, 75,,
9 ,, . . . 8 ,, 25,, 3 ,, . . . 3 ,, 50,,
8 ,, . . . 7 ,, 25,, 2 ,, . . . 2 ,, 75,,
7 ,, . . . 6 ,, 50,, 1 ,, . . . 1 ,, 50,,

საზღვარ-გარეთ დაბარებული ეღრება 17 მან. მთელის წლით.
სოფლის მასწავლებელი „ივერია“ მთელის წლით დღითობათ 8 მან.
ტელისისა გარდ შესაგებებ უნდა დახმარებ გასული შემდეგს ადრესს:
Ифивисъ. въ редакциѣ грузинской газеты „Иверія“.
თუ ტელისში დავეთვლი გავითი ტელისის გარეშე აღრს-
ხედ შესცვალა ვინმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციასი ერთი მანა-
თი; სხვა ყოველის აღრსის შეცვალაზე—40 კაბ.
თუ თვისი განმელობაში დავიკეთა ვინმემ ვაზეთი არა მთელის
წლით, იმას მხოლოდ შემდეგის თვისი პირველ დღიდან გაეგზავნე-
ბა. განცხადება მიღება ვაზეთის რედაქციასი.
ფასი განცხადებისა დაბარებისათვის:
ა) მეთავე გურჯულ თითო ჯერ სტრატონი 8 კაბ., პირველზე
16 კაბ. ბ) სრული უკანასკნელი გურჯულ 30 მანათი, სოლო პირველ
გურჯულ—60 მანათი. რიგზე სტრატონებისა გამოახვავაშება იმის კა-
ვლობაზე, რამდენს ადგალსაც დაჯერს 25 ასო გასეთის ტექსტისა.

ხელნაწერი და საგზითოდ დანიშნული წერილები კორესპონდენტები,
რედაქციის სახლობაზედ უნდა გამოაზღვანოს. მიღებული ხელნაწერები, ან სა-
გზითო წერილები, თუ საჭიროებას მიიჩნევენ, ან შემოაღებულ, ან შესწორებულ
იქნება. არ-დასაშვანს ხელნაწერები, თუ ერთს თვისი განმელობაში პატრონებმა
არ მოიკითხეს, მერე რედაქციასი ვეღარ აზრებობენ.

არა-გვარს მიწერ-მოწერებს არ-დასაშვანდა ხელნაწერები-
სა და წერილებსი შესახებ რედაქცია არა ჰკისრულაბს.
პირდაპირ მოლაპარაკებისათვის რედაქცია თავისუფალი იქნება
ყოველ-ღვე, კვირა-უქმებზე გარდა, პირველ საათიდან სამ საათამდე
და საღამომობით 7-დან 8 საათამდე.
რედაქცია ამოუგუას: კუკაშა, ნაყოლიაზის ქუჩისზე, თავ. გურჯინს-
კისულს სასახლას, № 21.

ქართულია მახანაგობის წიგნის მაღალაში

ისყიდება შემდეგი ახალი წიგნები:
„თხზულებანი ა. ყაზბეგისა (მოჩნუბარბიძე) ავტორის სუ-
რათით და ფაქსიმილით სამი ტომი, თითო ტომი ცალკე 1 20
იგივე მშვენიერის უფით და მშვენიერს ქაღალდზე თითო
ტომი ცალკე 2 50
სამივე ტომი ერთად 7
სრული სამხარეული ქართულ და ევროპიულ სასწე-
ლებლისა 1 20
იგივე უფით 1 40
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა სურათით და ბიოგრაფიით. 80
იგივე მშვენიერის უფით 1 25
„დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონი-შვილისა“ ლევენ-
დარული პოემა ბარნასი. 15
ხალხური ზღაპრები, შეკრებილი ვლ. ადნაშვილის მიერ. 30
იგივე, მშვენიერის უფით. 75
სურამის ციხე, მოთხრობა ჭონაქაძისა. 25
„მარაბდა“ პოემა ანტ. ფურცელიძისა. 20
„წყალობა“, პოემა მისივე 20
უკანასკნელი ღვე სიკვლილი დასასჯელოსა* ვიქტორ
ბიულოვის, ფრანგულით ნათარგმნი თ. სახოკის-მიერ 30
ვეფხვის ტუაოსანი, ოზურგეთში გამოცემული. 30
იგივე მშვენიერის უფით 80
მევე დავით ადამაშენებელი. ისტორ. დრამა თ. აფლიქსან-
დრე ჯამბაყურიან-ორბელიანისა. 40
გეოგრაფიკ ვიზუალური, თარგ. ნ. ბარნაში-შვილის-მიერ. 30
მაკადაინთ ლექსები, გამოც. ზ. ჭიჭინაძისა. 10
ავაზანი, ტრაველი ანტ. ფურცელიძისა. 30
ნ. ნოვოლიძის ნაწერები წიგნი I 30
სამის თავს გადასავალი, მოთხრ. ან. ფურცელიძისა. 25
ქიტესა—მისივე 15
სამი სხვერული, დ. კარიჭაშვილისა 5
ლენტის მსგავსი ქუები ი. თ. 30
პეტროსიანი ადამიანი. 5
ენახა-ღარკ 5
ბერლინის გარემოცვა. 5
„ბატონყმაბა“ საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდე* 50
ისტორიული გამოკვლევა ა. ხახანაშვილისა. 50
„Древнѣйше предѣлы расселения грузинъ по Малой
Азии“. ხახანაშვილისა. 50
„შვილის აღზრდა“, თ. ხუსკივაძისა. 20
ფიზიკური აღზრდა, გ. იოსელიანისა. 20